Remissyttrande
Ert dnr KN2026/01343
Vårt dnr 2026_32

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se
ivana.vujic@regeringskansliet.se

Stockholm, 2026-10-12

IKEM:s remissvar: Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner (SOU 2026:32)

Innovations- och kemiindustrierna i Sverige (IKEM) har inbjudits att lämna remissvar på Accelerationskontorets delbetänkande SOU 2026:32, ”Att säga ja!” Vi tackar för möjligheten och lämnar härmed vår syn på hur kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner.

IKEM är bransch- och arbetsgivarorganisation för den breda kemiindustrin. Vi har ca. 1200 medlemsföretag, som sysselsätter ca. 80 000 medarbetare. Medlemsföretagen är verksamma inom en bredd av industrigrenar – kemiindustri, läkemedelsproduktion, plastproduktion och -bearbetning, raffinaderi med flera grenar. Bland våra medlemmar finns flera av de största industrierna avseende produktionsvärde i landet. Våra medlemsföretag står för en fjärdedel av industrins exportvärde.

IKEM representerar därmed en viktig och högförädlande del av industrin, som har mycket goda förutsättningar att växa i Sverige. Det krävs dock en bredd av reformer, som gör att Sverige sticker ut för företagsledningar som söker efter nästa plats för investeringar. Mot den bakgrunden välkomnar IKEM delbetänkandet.

IKEM:s syn på utredningens bedömningar och förslag

Kap. 5.2 Frågor kring investeringsfrämjande

Bedömningen avseende frågor kring investeringsfrämjande (kap. 5.2) är rimlig. Många kommuner saknar kapacitet att verka för att attrahera och facilitera en större industrietablering eller -expansion. Utredningen pekar bl.a. på att kommuner lyfter problem med att ställa industrimark i ordning och att möta företagens behov när beslut om investering har fattats. En möjlighet för att minska den sortens problematik kan vara

Innovations- och kemiindustrierna i Sverige — Innovation and Chemical Industries in Sweden — Box 55915, SE-102 16 Stockholm, Sweden — +46 (0)10-455 38 50 — info@ikem.se — ikem.se

att kartlägga kommuner som har förutsättningar (mark, kompetens, elförsörjning m.m.) och upprätta en karta för enklare hänvisning. Business Sweden skulle kunna få ansvaret, i samverkan med Svenska Kraftnät, Naturvårdsverket, Boverket och andra berörda myndigheter.

Kap. 5.3.1 Statlig rådgivningsfunktion

IKEM välkomnar och tillstyrker förslaget om en permanent statlig rådgivningsfunktion. IKEM delar Accelerationskontorets bedömning att Business Sweden är den bäst lämpade organisationen för funktionen, då Business Sweden styrs av både näringslivet och regeringen och i sin grundläggande struktur har rådgivning som viktig uppgift.

Här följer IKEM:s syn på hur rådgivningsfunktionen bör utformas:

- För att rådgivningen ska kunna fungera väl bör den omfatta hela investeringskedjan, från lokalisering och tillstånd till byggnation, drift och framtida expansion.
- Vid utformningen bör det undvikas att skapa ytterligare ett administrativt lager som saknar mandat. Funktionen bör få ett operativt uppdrag att samla myndigheter kring gemensamma tidplaner, beroenden och kritiska beslut.
- Gör stödet tillgängligt även för expansion och omställning av befintliga industrianläggningar.
- Säkerställ formaliserad dialog med företag och berörda branschorganisationer.
- Klargör ansvarsfördelningen mellan Business Sweden, Tillväxtverket och länsstyrelserna.

Kap. 5.4.2 Incitamentspeng till kommunerna

IKEM tillstyrker förslaget att staten stärker kommunernas kapacitet vid stora industriinvesteringar. Stödet bör koncentreras till funktioner som är avgörande för investeringens genomförande, särskilt avseende kompetensförsörjning, tillståndsgivning och VA-försörjning. Regeringen bör samtidigt pröva om den föreslagna ekonomiska ramen är tillräcklig i förhållande till antalet investeringar och kommunernas faktiska resursbehov.

Kap. 5.5 Frågor kring bostadsbyggande

IKEM saknar särskild åsikt i frågan och avstår därför från att avge svar på förslagen 5.5.2 Hyresförlustgaranti och 5.5.3 Räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i småhus.

Kap. 5.6.1 Tillväxtpott för infrastruktursatsningar

IKEM tillstyrker förslaget. IKEM är väl bekanta med problematiken att nyetableringar och expansioner inom industrin kan drabbas av lång tidsutdräkt för anslutning till den statliga infrastrukturen. Det innebär att satsningar försenas och har en haltande drift, till dess att fullständig anslutning till infrastrukturen finns på plats.

Vi ser därför ett stort behov för snabbare beslut om anslutning till och finansiering av transportinfrastruktur som är nödvändig för industriinvesteringar och tillstyrker därför förslaget om en tillväxtpott. Potten bör omfatta samtliga relevanta trafikslag och

utformas utifrån industrins gods- och logistikbehov. Finansieringen bör inte ske genom undanträngning av andra angelägna näringslivsåtgärder.

Kap. 5.6.2 Ansvarsfördelningen vid medfinansiering av transportinfrastruktur

IKEM tillstyrker en översyn av medfinansiering och förskottering. Översynen bör även omfatta situationer där företag medfinansierar anslutande eller statlig infrastruktur. Avtal ska innehålla tydliga kostnadstak, ansvarsfördelning och regler för fördyringar.

Kap. 5.7.1 Flyttningsbidrag

IKEM avstår från att avge svar på förslag 5.7.1 om flyttbidrag.

5.7.2 Extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux vid stora företagsetableringar och företagsexpansioner

IKEM tillstyrker förslaget att kommuner med särskilt stora och tillfälliga utbildningsbehov ska kunna få en extra tilldelning av statsbidrag för yrkesvux. Stora industriinvesteringar och företagsexpansioner kan snabbt skapa ett omfattande behov av yrkesutbildad arbetskraft. Ett särskilt, statligt finansierat stöd kan därför vara ett viktigt verktyg för att utbildningssystemet ska kunna svara i takt med industrins kompetensbehov.

För IKEM är det avgörande att stödet är snabbt, flexibelt och tydligt kopplat till dokumenterade kompetensbehov. Utbildningsutbudet bör utformas i nära samverkan med berörda företag och branschorganisationer. Stödet bör också kunna användas för kostnadskrävande och specialiserade utbildningar, där ordinarie ersättningsnivåer eller kommunernas planeringsförutsättningar annars riskerar att begränsa utbudet.

IKEM ser positivt på att utbildningen föreslås kunna bli riksrekryterande och att ansökningar kan hanteras direkt av huvudmannen. Det kan förkorta ledtiderna och göra utbildning tillgänglig även för personer utanför etableringskommunen. Regeringen bör samtidigt säkerställa en transparent uppföljning av hur medlen används, vilka utbildningar som genomförs och i vilken grad de leder till arbete inom bristyrken.

5.7.3 Nedskrivning av studieskulder

IKEM avstyrker förslaget om nedskrivning av studieskulder för akademiskt utbildade personer som bor och arbetar i kommuner med stora företagsetableringar och företagsexpansioner. Förslaget innebär att staten ger en riktad ekonomisk förmån till enskilda arbetstagare beroende på var de bor och arbetar. Det kan i princip likställas med en statligt finansierad bonuscheck eller löneförstärkning för personer i de kommuner som staten väljer ut.

En sådan ordning är oförenlig med den svenska modellens grundprinciper för lönebildning. Lönesättning och löneutrymme ska avgöras av arbetsmarknadens parter, inte statligt riktade individuella ersättningar. Även om utredningen inte avgränsar stödet till vissa arbetsgivare eller yrken, skapar den geografiska selekteringen en snedvridning som riskerar att störa lönebildningen och skapa svårmotiverade skillnader mellan arbetstagare.

Statens resurser bör användas till långsiktiga åtgärder som stärker industrins kompetensförsörjning i hela landet: fler relevanta utbildningsplatser, företagsnära och

investeringstunga utbildningsmiljöer, lägre skattekilar, bättre matchning och åtgärder som stärker Sveriges förmåga att attrahera och behålla kompetens. Sådana insatser angriper kompetensbristen utan att staten tar en aktiv roll i den individuella ersättningen för arbete.

Medskick

På det stora hela anser IKEM att Accelerationskontorets arbete är väl utfört och viktigt för att stärka den svenska industrins förutsättningar till tillväxt och förmåga att utvecklas, för att stå mer konkurrenskraftig i en tid av ökad konkurrens. IKEM ser att regeringen i sitt fortsatta arbete att bereda Accelerationskontorets delbetänkande och olika promemorior också bör ta Tillståndsutredningens (SOU 2024:98) respektive Produktivitetskommissionens (SOU 2025:96) förslag i beaktan. De tre utredningarna syftar till att, med olika fokus, lösa upp hinder, regelkrångel och föråldrad lagstiftning för stärkt tillväxt. Det är viktigt att det utförda arbetet får stå som grund för ett starkare Sverige.

Henrik von Celsing

Ansvarig Public Affairs, IKEM